

KOMMUNIKATIONSUTSKOTTETS BETÄNKANDE 26/2009 rd

Regeringens proposition med förslag till lag om fartygs tekniska säkerhet och säker drift av fartyg och till lag om fartygspersonal och säkerhetsorganisation för fartyg samt till lagar om ändring av vissa lagar som har samband med dem

INLEDNING

Remiss

Riksdagen remitterade den 17 november 2009 en proposition med förslag till lag om fartygs tekniska säkerhet och säker drift av fartyg och till lag om fartygspersonal och säkerhetsorganisation för fartyg samt till lagar om ändring av vissa lagar som har samband med dem (RP 250/2009 rd) till kommunikationsutskottet för beredning.

Sakkunniga

Utskottet har hört

- regeringsråd Minna Kivimäki och regeringsråd Anna Sotaniemi, kommunikationsministeriet
- överingenjör Harri Halme, social- och hälsovårdsministeriet

- byråchef Tapio Gardemaister, byråchef Pertti Haatainen och byråchef Ove Hagerlund, Sjöfartsverket
- chef för havsforskningsenheten Kimmo Kahma, Meteorologiska institutet
- direktör Veijo Hiukka, Rederiverket
- chefsforskare Martti Heikkilä, Centralen för undersökning av olyckor
- organisationssekreterare Reima Angerman, Finlands Maskinbefälsförbund rf
- funktionär Ilpo Minkkinen, Finlands Sjömans-Union rf
- sjökaptan, sakkunnig Jukka Kantola, Rederierna i Finland.

Dessutom har skriftligt utlåtande lämnats av

- justitieministeriet
- Arbetshälsoinstitutet
- Finlands Sjömans-Union rf
- Finlands Båtförbund
- Båtbranschens Centralförbund Finnboat.

PROPOSITIONEN

Regeringen föreslår att det stiftas en lag om fartygs tekniska säkerhet och säker drift av fartyg, en lag om fartygspersonal och säkerhetsorganisation för fartyg. I propositionen föreslås dessut-

om att sjölagen, lagen om tillsyn över fartygssäkerheten och lagen om registrering av fartygspersonal ska ändras och att 2 § i lagen om sättande i kraft av de bestämmelser som hör till områ-

det för lagstiftningen i ändringarna av bilagan till 1974 års internationella konvention om säkerheten för människoliv till sjöss och lagen om erläggande av avgift för bestämmande och utmärkande av fartygs lastlinjer samt 2 § i lagen om sättande i kraft och tillämpning av de bestämmelser som hör till området för lagstiftningen i ändringarna av 1978 års internationella konvention angående normer för sjöfolks utbildning, certifiering och vakthållning ska upphävas.

Genom de föreslagna lagarna lyfts bestämmelserna om fartygs sjövärdighet och säkra drift och bestämmelserna om säkerhetsledningssystem för redare upp på lagnivå så som det förutsätts i grundlagen. För närvarande finns bestämmelserna i huvudsak i sjölagen och i de förordningar av statsrådet som utfärdats med stöd av den. Dessutom har Sjöfartsverket meddelat föreskrifter om dessa angelägenheter.

I den föreslagna lagen om fartygs tekniska säkerhet och säker drift av fartyg ingår bestämmelser om säkerhetskrav för fartyg som omfattas av tillämpningsområdet för 1974 års internationella konvention om säkerheten för människoliv till sjöss, säkerhetskrav för passagerarfartyg som används på inrikes resor och som omfattas av tillämpningsområdet för rådets direktiv om säkerhetsbestämmelser och säkerhetsnormer för passagerarfartyg, säkerhetskrav för fiskefartyg, specialfartyg, ro-ro-fartyg och övriga fartyg samt om fartygs lastlinjer, besiktning av fartyg, skeppsmätning, fartygs drift och helikopter verksamhet på fartyg.

I lagen om fartygspersonal och säkerhetsorganisation för fartyg föreslås det bestämmelser om fartygsbemanning och fartygspersonalens behörighet samt om vakthållning på fartyg. Genom lagen utfärdas också bestämmelser om genom-

förande av Europaparlamentets och rådets förordning som gäller genomförande av Internationella säkerhetsorganisationskoden i gemenskapen. I lagarna föreslås det bestämmelser om bemyndigande att utfärda förordningar och föreskrifter. I lagarna tas dessutom in bestämmelser om påföljder och rättssäkerhet.

I lagen om fartygspersonal och säkerhetsorganisation för fartyg ingår också vissa bestämmelser som hör till området för lag i den konvention om arbete till sjöss som antogs vid Internationella sjöarbetskonferensen 2006.

Det föreslås att sjölagen ska ändras så att de bestämmelser som står i strid med eller överlappar grundlagen och de föreslagna nya lagarna upphävs. Det föreslås att lagen om tillsyn över fartygssäkerheten ska ändras så att hänvisningarna till annan lagstiftning stämmer överens med de nya lagarnas rubriker. Det föreslås att lagen om registrering av fartygspersonal ska ändras så att uppgifterna om behörighet börjar föras in i sjömansregistret och så att hänvisningarna till annan lagstiftning stämmer överens med de nya lagarnas rubriker. Det föreslås dessutom att de nämnda lagarna ska ändras så att benämningarna på ämbetsverken ändras så som förutsätts enligt ämbetsverksreformen inom trafikförvaltningen. Enligt förslaget ska överlappande bestämmelser i lagen om sättande i kraft av de bestämmelser som hör till området för lagstiftningen i ändringarna av bilagan till 1974 års internationella konvention om säkerheten för människoliv till sjöss upphävas. Av samma orsak föreslås det att lagen om erläggande av avgift för bestämmande och utmärkande av fartygs lastlinjer ska upphävas.

Lagarna avses träda i kraft den 1 januari 2010.

UTSKOTTETS ÖVERVÄGANDEN

Allmän motivering

Med hänvisning till propositionen och övrig utredning anser utskottet att propositionen är behövlig och motiverad. Utskottet tillstyrker lag-

förslagen med följande anmärkningar och ändringsförslag.

Propositionen är viktig med tanke på sjösäkerheten i vårt land. Det är också bra att de sprid-

da bestämmelserna om teknisk säkerhet på fartyg sammanställs.

Sakkunniga har påpekat att lagförslaget bygger på direktiv som till vissa delar gäller andra förhållanden och därför inte nödvändigtvis är fullständigt lämpade för de särskilda egenskaperna hos de hav som omger Finland. Vi har en skärgård som på hela jordklotet bara har sitt motstycke på den svenska kusten och i ett litet område i Nordamerika. Finland är också det enda land där det är is på havet längs hela kusten på vintern, i norr nästan halva kalenderåret. Dessutom har vi inte just alls tidvatten i våra havsområden. Utskottet ser det som viktigt att våra specifika förhållanden beaktas när lagen tillämpas, så att sjöfartens verksamhetsmöjligheter och sjösäkerheten garanteras.

Sakkunniga har uttryckt sin oro över bl.a. hur passagerarfartyg i inrikesfart ska uppfylla kraven på teknisk standard. Dessutom har det lyfts fram ett behov av en separat definition av s.k. E-områden i fråga om skärgården. Enligt utredning ser det ut som om de flesta fartygen i förbindelsefartygstrafiken inte kommer att kunna uppfylla de allt strängare säkerhetskraven, om de inte beviljas befrielser som direktivet möjliggör. 18 § i lagförslag 1 föreskriver att Trafiksäkerhetsverket kan besluta att passagerarfartyg som används för inrikesresor och som omfattas av det s.k. non-SOLAS-direktivet än undantagna från vissa direktivenliga säkerhetskrav. Utskottet ser det som viktigt att den här möjligheten lämpligen nyttjas i fråga om finländska passagerarfartyg och skärgårdsområden.

Detaljmotivering

1. Lag om fartygs tekniska säkerhet och säker drift av fartyg

91 §. *Fartygssäkerhetsförseelse*. Utifrån en utredning föreslår utskottet att straffbestämmelsen ändras så att bestämmelsen ska tillämpas om inte strängare straff för gärningen föreskrivs någon annanstans uttryckligen i lag.

2. Lag om fartygspersonal och säkerhetsorganisation för fartyg

11 §. *Ändring av bemanningen*. Vid en utfrågning av sakkunniga framfördes det att paragrafen innebär en försämring jämfört med den gällande regleringen av fartygsbemanning, besättningens behörighet och vakthållning. Enligt ståndpunkten bör arbetsmarknadsorganisationerna ha rätt att söka ändring i fartygsbemanningen i samma situationer som nu. Enligt utredning utgår propositionen från att bestämmelserna i de gällande förordningarna i regel inte ska ändras i sak.

Enligt den gällande förordningen ska redaren omedelbart underrätta Sjöfartsverket om grunderna för den fastställda bemanningen förändras. Sjöfartsverket fastställer vid behov en ny bemanning för fartyget. Lagförslagets 11 § skiljer sig från 12 § i den gällande förordningen på den punkten att lagförslaget föreskriver att Trafiksäkerhetsverket vid behov ska utfärda ett nytt bemanningscertifikat, medan förordningen säger att Sjöfartsverket vid behov ska fastställa en ny bemanning för fartyget. Utskottet föreslår att 11 § 2 mom. ändras så att Trafiksäkerhetsverket vid behov ska fastställa, i stället för att utfärda, en ny bemanning och utfärda ett nytt bemanningscertifikat. Syftet med ändringen är bl.a. att klargöra arbetsmarknadsorganisationernas ställning när en ny bemanning fastställs. Då ska det höra till sedvanlig beredning av ett beslut att ändra ett fartygs bemanning att arbetarskyddsmyndigheterna och de behöriga rikstäckande arbetsmarknadsorganisationerna ska höras. Lagförslaget innehåller också vissa punkter som enligt utredning föranleder ändringar i gällande förordningar, bl.a. förordningen om fartygsbemanning, besättningens behörighet och vakthållning. Sakkunniga har framhållit att förordningarna behöver ses över och att det är viktigt att alla centrala aktörer i sjöfartssektorn får medinflytande i beredningen.

39 §. *Sjöfartsförseelse*. Utskottet föreslår att 2 och 10 punkten ändras så att de blir lagtekniskt och språkligt korrekta. Paragrafens 2 punkt

kompletteras med ordet "on" i den finska versionen och straffbestämmelsen i 10 punkten ändras så att bestämmelsen ska tillämpas om inte strängare straff för gärningen föreskrivs någon annanstans uttryckligen i lag.

3. Lag om ändring av sjölagen

8 §. *Skriftlig rapport.* Utskottet föreslår att ministeriets namn i 18 kap. 8 § 3 mom. korrigeras i den finska versionen. Ändringen påverkar inte den svenska texten.

4. Lag om tillsyn över fartygssäkerheten

Bestämmelserna i lagförslag 4 överlappar den proposition som samtidigt är under behandling i riksdagen om ändring av vissa lagar i anslutning till ämbetsverksreformen inom trafikförvaltningen samt till en lag om insamling av uppgifter om och sammanställning av statistik över sjötransporter (RP 208/2009 rd). Därför föreslår utskottet att lagförslag 4 förkastas.

5. Lag om registrering av fartygspersonal

Bestämmelserna i lagförslag 5 överlappar till en del den proposition som samtidigt är under behandling i riksdagen om ändring av vissa lagar i anslutning till ämbetsverksreformen inom trafikförvaltningen samt till en lag om insamling av uppgifter om och sammanställning av statistik över sjötransporter (RP 208/2009 rd). Utskottet föreslår att allt annat i lagförslaget stryks utom 6 § 3 mom., där det föreskrivs att Trafiksäkerhetsverket ska föra in uppgifterna om utfärdade behörighetsbrev och kompetensbevis i sjömansregistret. Dessutom ska ingressen korrigeras enligt ändringarna.

Förslag till beslut

Således föreslår kommunikationsutskottet

att lagförslag 6, 7 och 8 godkänns utan ändringar,

att lagförslag 1, 2, 3 och 5 godkänns med ändringar (Utskottets ändringsförslag) och

att lagförslag 4 förkastas.

Utskottets ändringsförslag

1.

Lag

om fartygs tekniska säkerhet och säker drift av fartyg

I enlighet med riksdagens beslut föreskrivs:

1 kap.
Allmänna bestämmelser
1—5 §
(Som i RP)

2 kap.
Säkerhetskrav för fartyg som omfattas av tillämpningsområdet för SOLAS-konventionen
6—13 §
(Som i RP)

3 kap.
Säkerhetskrav för passagerarfartyg som används på inrikes resor och omfattas av tillämpningsområdet för non-SOLAS-direktivet

14—20 §
 (Som i RP)

4 kap.
Säkerhetskrav för fiskefartyg, specialfartyg och andra fartyg samt ett särskilt krav i fråga om den förliga porten på ro-ro-fartyg

21—24 §
 (Som i RP)

5 kap.
Fartygs lastlinjer

25—34 §
 (Som i RP)

6 kap.
Besiktning av fartyg

35—62 §
 (Som i RP)

7 kap.
Skeppsmätning

63—74 §
 (Som i RP)

8 kap.
Drift av fartyg

75—78 §
 (Som i RP)

9 kap.
Helikopterverksamhet på fartyg

79 och 80 §
 (Som i RP)

10 kap.
Särskilda bestämmelser

81—86 §
 (Som i RP)

11 kap.

Straff

87—90 §
 (Som i RP)

91 §

Fartygssäkerhetsförseelse

Den som uppsåtligen eller av grov oaktsamhet (1—29 punkten som i RP)

30) bryter mot de bestämmelser om helikopterverksamhet på fartyg som finns i 79 §, till den del det handlar om fartygets konstruktion, fartygets utrustning eller försummelse av säkerhetsåtgärder på fartyget,

ska, om inte strängare straff för gärningen föreskrivs någon annanstans *i lag*, för fartygssäkerhetsförseelse dömas till böter.

92 §
 (Som i RP)

12 kap.
Ändringssökande och verkställighet

93—95 §
 (Som i RP)

13 kap.

Ikraftträdande96 och 97 §
(Som i RP)**2.****Lag****om fartygspersonal och säkerhetsorganisation för fartyg**

I enlighet med riksdagens beslut föreskrivs:

1 kap.

Allmänna bestämmelser1—3 §
(Som i RP)

2 kap.

Fartygsbemanning, fartygspersonalens behörighet och vakthållning4—10 §
(Som i RP)

11 §

Ändring av bemanningen

(1 mom. som i RP)

*Vid behov fastställer Trafiksäkerhetsverket en ny bemanning för fartyget enligt 6 § och utfärdar ett nytt bemanningscertifikat (utesl.).*12—26 §
(Som i RP)

3 kap.

Bestämmelser om genomförande av ISM-förordningen27—31 §
(Som i RP)

4 kap.

Särskilda bestämmelser32—34 §
(Som i RP)

5 kap.

Straff35—38 §
(Som i RP)

39 §

Sjöfartsförseelse

Den som uppsåtligen eller av grov oaktsamhet (1—9 punkten som i RP. Utskottets ändringsförslag påverkar inte den svenska texten.)

10) bryter mot skyldigheten enligt artikel 5 i ISM-förordningen att följa bestämmelserna i del

A i ISM-koden; bestämmelserna i del A gäller säkerhetsorganisationssystem för fartyg, program för säkerhet och miljöskydd, företagets ansvar, utsedda personers ansvar, befälhavarens ansvar, beredskap för nödsituationer, anmälningsskyldighet, underhåll, handlingar, verifieringar och certifikat.

ska, om inte strängare straff för gärningen föreskrivs någon annanstans i lag, för *sjöfartsförelse* dömas till böter.

40 §
(Som i RP)

6 kap.

Ändringssökande och verkställighet

41—43 §
(Som i RP)

7 kap.

Ikraftträdande

44 och 45 §
(Som i RP)

3.

Sjölagen

I enlighet med riksdagens beslut *upphävs* i sjölagen av den 15 juli 1994 (674/1994) 1 kap. 8, 8 a — 8 c §, 6 kap. 1 § 2 mom. och 20 kap. 9 §,

av den, 1 kap. 8 § sådan den lyder i lagarna 369/1995 och 924/1998, 1 kap. 8 a och 8 b § sådan den lyder i nämnda lag 369/1995, 1 kap. 8 c § sådan den lyder i lag 1359/2002 och 20 kap. 9 § sådan den lyder i nämnda lag 369/1995 och i lag 462/1996,

ändras rubriken för 6 kap. 1 §, 10 a kap. samt 8 och 10 § och 18 kap. 6-8, 11, 12 och 14 §, av dem 10 a kap. 8 och 10 § sådana de lyder i lag 686/2008, som följer:

6 kap.

Fartygs befälhavare

1 §

Befälhavarens nationalitet

18 kap.

Dagböcker, sjöförklaring och besiktning

6 och 7 §
(Som i RP)

8 §

Skriftlig rapport

(Som i RP. Utskottets ändringsförslag påverkar inte den svenska texten.)

10 a kap.

Ansvar för skada orsakad av förorening genom bunkerolja

8 och 10 §
(Som i RP)

11, 12 och 14 §
(Som i RP)

Ikraftträdandebestämmelsen
(Som i RP)

5.

Lagen
om registrering av fartygspersonal

I enlighet med riksdagens beslut
(utesl.)
fogas till 6 § i lagen av den 22 december 2006 om registrering av fartygspersonal (1360/2006) ett nytt 3 mom., som följer:

5 §
(Utesl.)

7, 8, 10 och 11 §
(Utesl.)

6 §

Ikraftträdandebestämmelsen
(Som i RP)

Uppgifter som ska registreras i sjömansregistret

— — — — —
Trafiksäkerhetsverket för in uppgifterna om utfärdade behörighetsbrev och kompetensbevis i sjömansregistret.

Helsingfors den 27 november 2009

I den avgörande behandlingen deltog

ordf. Martti Korhonen /vänst
vordf. Saara Karhu /sd
medl. Marko Asell /sd
Leena Harkimo /saml
Kalle Jokinen /saml
Jyrki Kasvi /gröna
Lauri Kähkönen /sd
Mats Nylund /sv

Pentti Oinonen /saf
Markku Pakkanen /cent
Lyly Rajala /saml
Tero Rönni /sd
Pertti Salovaara /cent
Anne-Mari Virolainen /saml
ers. Sari Palm /kd.

Sekreterare var

utskottsråd Juha Perttula.